

Podkladová data pro zpracování ANALÝZY POTŘEB V ÚZEMÍ

E) Podpora inkluze a další specifická témata Ústeckého kraje

1. Charakteristika podpory inkluze

- ✓ Inkluzivní vzdělávání je **přístup ke vzdělávání, kde žáci se speciálními potřebami, včetně zdravotního postižení, jsou vzděláváni ve školách v místě bydliště v běžných třídách společně s vrstevníky**. Je jim přitom poskytována podpora a vedení, které zabezpečuje jejich účast na společném vzdělávání a zároveň respektuje jejich individuální potřeby a staví na rozvíjení jejich silných stránek, které se snaží rozvíjet.
- ✓ Jde o to, **poskytnout žákovi s postižením možnost vzdělávat se s vrstevníky bez postižení ve škole**, kde bude mít k dispozici to, co potřebuje k naplnění svých vzdělávacích potřeb. Budou-li mít běžní učitelé podporu svých kolegů, učitelů se speciálními dovednostmi, rodičů a úředníků, mohou být úspěšní.

2. Použité dokumenty

Národní úroveň

- ✓ Dotazníkové šetření NÚV
- ✓ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020
- ✓ Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2014
- ✓ Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR
- ✓ Model inkluzivního vzdělávání v ČR
- ✓ Situační zpráva o inkluzivním vzdělávání

Krajská úroveň

- ✓ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2016-2020
- ✓ Analýza potřeb Ústeckého kraje v oblasti vzdělávání

3. Problematika na národní úrovni

- ✓ Inkluzivní vzdělávání se stalo v České republice v posledním desetiletí velmi diskutovanou otázkou v mnoha programových prohlášeních, strategických a politických dokumentech a je spojeno s celkovými systémovými snahami o vyšší kvalitu školského systému. **Inkluze ve vzdělávání se stává normativním požadavkem ve významu optimálního, žádoucího stavu.**

- ✓ MŠMT v návaznosti na schválenou novelu školského zákona systematicky a intenzivně zavádí inkluzivní vzdělávání a nastoluje **rovný přístup ke vzdělávání všech žáků v rámci České republiky**. Cílem procesu je nastolení pozitivních podmínek pro vzdělávání všech žáků tak, aby při zabezpečení adekvátních podpůrných opatření nezbytných pro zajištění vzdělávacích potřeb každého žáka bylo možné vzdělávání uskutečňovat primárně v hlavním vzdělávacím proudu.

- ✓ MŠMT ve spolupráci s NÚV připravilo metodické doporučení ke zřízení **funkce asistenta pedagoga**, jehož využití je jedním z podpůrných opatření dle novelizovaného § 16 školského zákona. Metodické opatření je určeno pro pracovníky školských poradenských zařízení a pro ředitele škol, případně i pro pedagogy škol, asistenty pedagoga a pracovníky krajských úřadů.

Graf: Speciální třídy středních škol – zdravotně postižení a znevýhodnění žáci v letech 2004/2014 – podle druhu postižení

Druh postižení		2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Zdravotně postižení a znevýhodnění žáci celkem^{1),2)}		16 340	16 463	16 239	14 638	13 540	13 444	12 199	11 830	11 353	11 004
v tom	mentálně postižení	12 591	13 551	13 233	11 331	10 619	10 285	8 738	8 369	7 342	6 847
	sluchově postižení	392	401	392	395	387	355	319	289	269	279
	s vadami řeči ³⁾	.	.	12	11	17	18	28	42	52	44
	zrakově postižení	349	335	289	271	223	148	158	150	131	148
	tělesně postižení	860	679	495	475	432	430	393	375	378	351
	s více vadami	1 252	604	549	695	747	970	856	932	993	1 025
	s vývojovými poruchami učení	886	879	1 245	1 430	1 058	1 162	1 622	1 562	1 647	1 689
	s vývojovými poruchami chování	286	310
	s lékařskou diagnózou autismus	10	14	24	30	57	76	85	111	255	311
Z toho dívky^{1),2)}		6 653	6 704	6 673	6 145	5 665	5 640	4 963	4 834	4 651	4 479
v tom	mentálně postižení	5 072	5 475	5 413	4 788	4 516	4 410	3 691	3 537	3 121	2 912
	sluchově postižení	183	178	172	159	165	160	136	128	115	123
	s vadami řeči ³⁾	.	.	4	5	12	12	11	16	22	16
	zrakově postižení	143	166	149	138	113	66	66	68	53	61
	tělesně postižení	488	319	200	194	174	154	150	150	160	151
	s více vadami	504	300	249	299	311	389	366	373	408	441
	s vývojovými poruchami učení	258	264	482	553	361	430	526	543	608	598
	s vývojovými poruchami chování	114	119
	s lékařskou diagnózou autismus	5	2	4	9	13	19	17	19	50	58

Komentáře:

Zdroj: databáze MŠMT

¹⁾ Data pouze za denní formu vzdělávání.

²⁾ Speciální třídy včetně tříd ve školách zřízených pro děti se SVP.

³⁾ Ve školním roce 2004/05 až 2005/06 se zdravotně postižení žáci s vadami řeči nesledovali.

⁴⁾ Od školního roku 2012/13 jsou do vývojových poruch započtení také žáci s vývojovými poruchami chování, v předchozích letech se sledovali pouze žáci s vývojovými poruchami učení.

4. Specifické problémy dotýkající se vzdělávání v ÚK

- ✓ ÚK má nejvyšší podíl obyvatel pouze se základním vzděláním
- ✓ ÚK má největší počet SVL z ČR
- ✓ Vysoká neúspěšnost žáků ze SVL ve školském systému
- ✓ Nízká vzdělanostní struktura obyvatelstva
- ✓ Předčasné odchody sociálně znevýhodněných žáků ze vzdělávání
- ✓ Nízká odborná kvalifikace pracovníků škol
- ✓ Nedostatečná podpora výchovných a kariérových poradců na ZŠ
- ✓ V ÚK má v průměru každý žák SŠ 8 neomluvených hodin za jeden školní rok
- ✓ Na středních školách studovalo ve školním roce 2013/2014 celkem 659 integrovaných žáků, o 18,5 % více než v minulém roce. Nejvíce integrovaných žáků (67,8 %) bylo s vývojovými poruchami učení a chování, viz tabulka

Tabulka: Integrovaní žáci SŠ

integrování žáci celkem	z toho							
	mentálně postižení	sluchově postižení	zrakově postižení	vady řeči	tělesně postižení	s více vadami	vývojové poruchy učení a chování	autisté
659	118	16	14	9	24	18	447	13

5. Specifické potřeby ÚK v dané oblasti:

- ✓ Zvýšit vzdělání a kvalifikaci obyvatel SVL dle podmínek trhu.
- ✓ Aktualizace a následná realizace Strategie na vytvoření ucelené soustavy škol pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v Ústeckém kraji. V těchto školách se budou vzdělávat žáci, kterým nebude postačovat poskytování podpůrných opatření k naplňování jejich vzdělávacích možností a jejich práva na vzdělání.
- ✓ Podpora systémového metodického vedení a DVPP v oblasti logopedických vad, včetně podpory zajištění vybavení škol kompenzačními pomůckami.

Změny a opatření (DZV) ve speciálním školství a vzdělávání žáků se SVP

- ✓ Úprava školních vzdělávacích programů a zahájení vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením podle upraveného RVP ZV.
- ✓ Podpora zajištění kvalitních školních pomůcek, úpravy a modernizace školních prostor, úpravy učeben, sportovišť a tělocvičen, vytváření kulturního prostředí s ohledem na zajištění práva žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na bezplatné poskytování podpůrných opatření.
- ✓ Podpora projektů, zejména z ESIF, které povedou k usnadnění procesu inkluze žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do hlavního vzdělávacího proudu.
- ✓ Vytvoření základních předpokladů pro proces inkluze ve všech školách hlavního vzdělávacího proudu.
- ✓ Podpora DVPP v oblasti speciální pedagogiky. V tomto směru spolupracovat s Pedagogickou fakultou Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, kde začíná realizace tohoto studia.
- ✓ Podpora rozšíření sítě školních psychologů a speciálních pedagogů v souvislosti s nárůstem počtu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, v základních školách běžného typu tak, aby byly v co nejvyšší míře pokryty potřeby škol - především pak ve školách s vyšším počtem žáků, kteří vyžadují specifická podpůrná opatření.

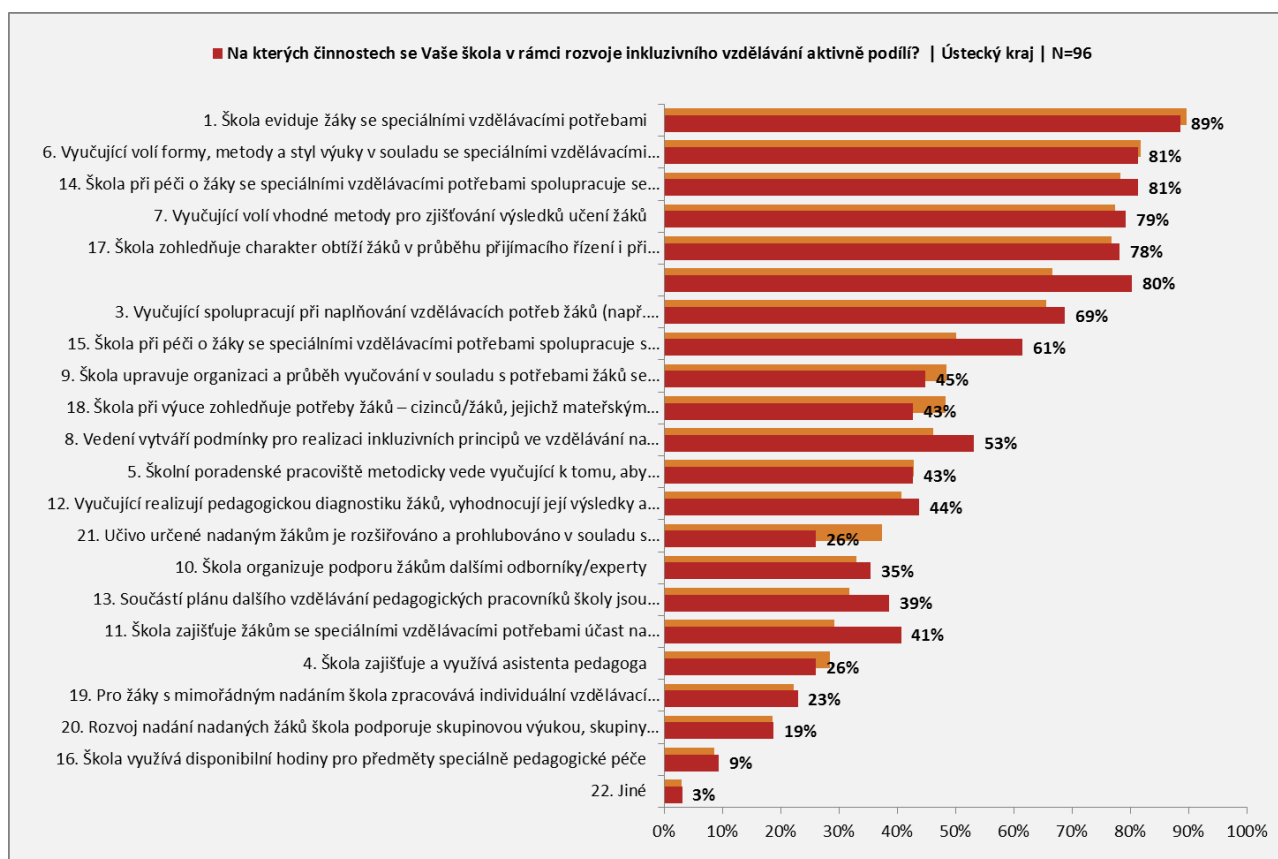
Opatření (DZV) v oblasti multikulturní výchovy

- ✓ Podporovat výuku českého jazyka jako cizího jazyka pro děti cizinců, včetně vytvoření komplexní metodické podpory.

- ✓ Podporovat projekty všech typů napříč všemi aktivními programy, v první řadě projekty z ESF, zaměřené na inkluzivní a multikulturní výchovu žáků, pedagogů a rodičů.
- ✓ Podporovat příhraniční spolupráci škol a školských zařízení. Prevence společensky nežádoucího chování.

6. Výsledky šetření NÚV na středních školách

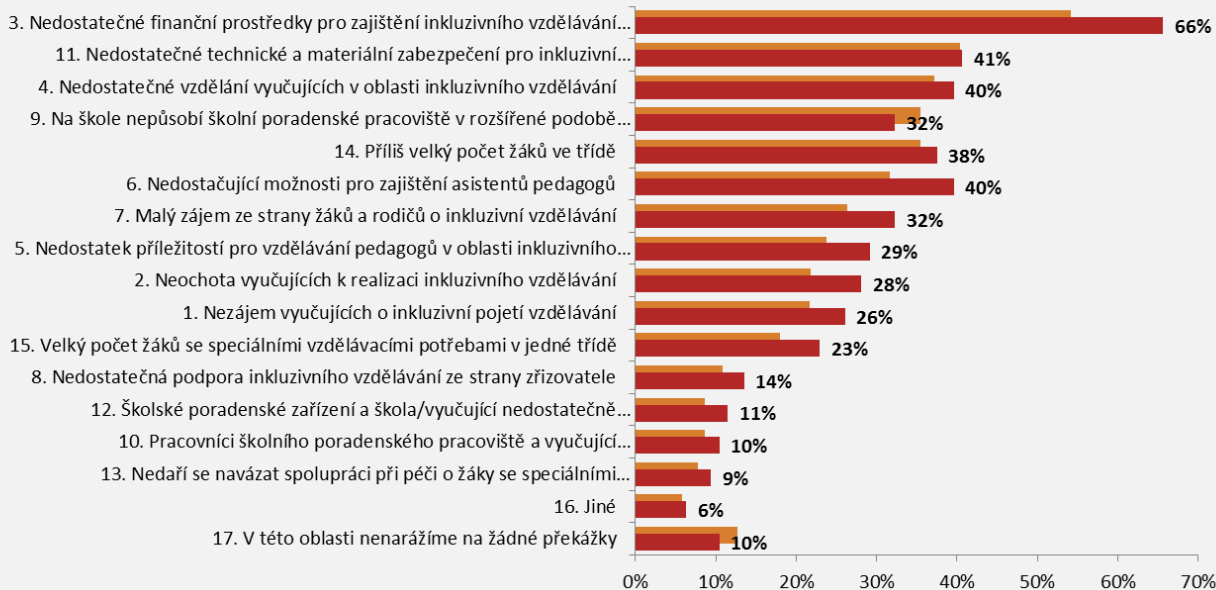
V prosinci 2015 až lednu 2016 proběhlo šetření NÚV na všech středních školách. Z ÚK se zapojilo 96 z 98 škol. Kdy jedna striktně zapojení odmítla a druhá byla před ukončením činnosti. V oblasti inkluze to vidí ředitelé ústeckých středních škol takto:

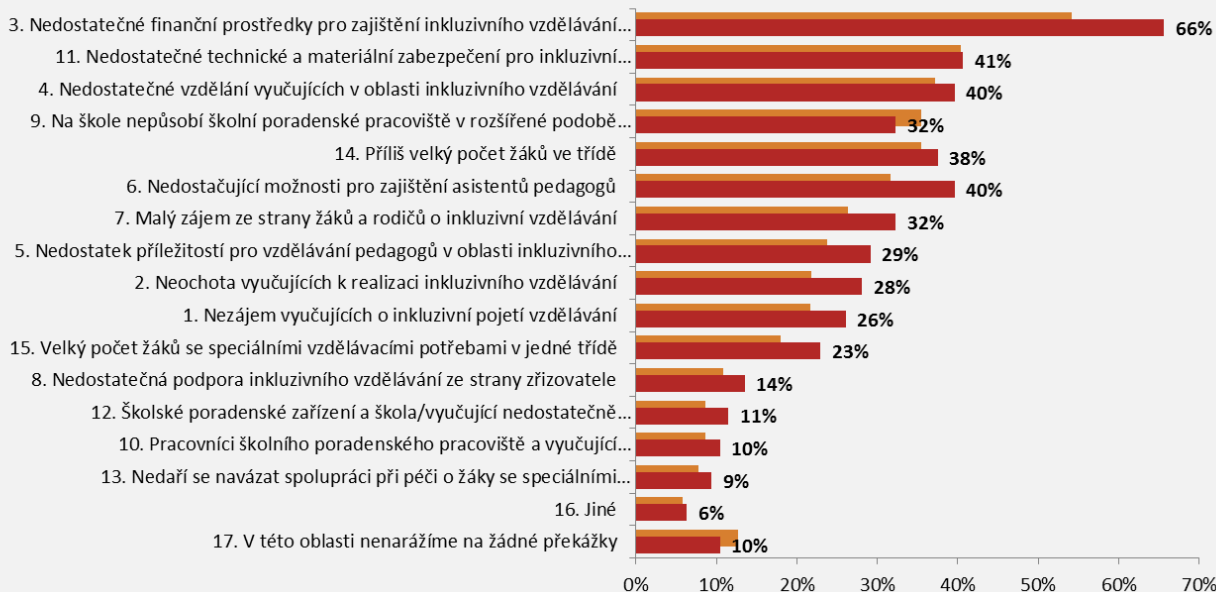
Ústecký kraj

všichni respondenti

■ Na jaké překážky při realizaci činností v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání narážíte? | Ústecký kraj | N=96

■ Na jaké překážky při realizaci činností v rámci rozvoje inkluzivního vzdělávání narážíte? | Ústecký kraj | N=96

Ústecký kraj

všichni respondenti